

Организација и делатност дипломатске службе у демократски уређеним земљама подразумева свеобухватност њеног деловања према спољњем свету, које се, на основу законских овлашћења и утврђене политике владе, координира из једног места. Подразумева се, такође, да је то место министарство спољних послова, са уређеном организационом структуром у земљи и дипломатским представништвима у свету. Само тако конципирана дипломатска служба, са професионалним особљем, може допринети реализацији политике владе према спољњем свету и развоју свестраних односа на билатералном и мултилатералном плану.

Да ли је делатност и организација наше дипломатске службе постављена на таквим темељима да може одговорити задацима које би требала да извршава? Да ли је оваква каква је функционална? Какви су ефекти њеног рада? То су свакако веома значајна питања којима би се, без одлагања, морала позабавити и влада и парламенат. Зашто? Па зато што њена садашња расцепканост и разбијеност на сегменте, као саставне делове „феуда“ на унутрашњем плану, којима господаре политичке странке владајуће коалиције, тешко да може дати позитивне резултате који би се од ње очекивали и били у функцији реализације свеобухватне политике владе.

Мало грубље речено, наша дипломатска служба је буквално „очерупана“, а надлежност наших амбасада и МСП у значајној мери маргинализована. Пођимо редом.

Министарство економије и регионалног развоја, вештим, али штетним маневром њеног ранијег министра, истргло је економску службу из делатности МСП и наших амбасада у значајном броју најразвијенијих земаља света. Тзв. Динкићеве економске саветнике

регрутује, плаћа и координира то министарство, уз веома мали или никакав утицај МСП и посебно шефова дипломатских мисија.

Друга минорна политичка странка, коалициони партнер, да би ето и она имала неки свој „феуд“ задовољена је измишљеним министарством за дијаспору, што ће рећи бригу и рад са нашим сународницима по свету.

Најзначајнији спољнополитички приоритет садашње владе, сарадња са ЕУ и процес учлањења, „што нема алтернативу“, дат је у искључиву надлежност потпредседника владе.

Да ли због његових изјава попут оне „ако се Србија стави у позицију да бира између ЕУ и КиМ, неће изабрати ово прво“, тек млађани министар је скрајнут на клизави терен „шатл-дипломатије“ да по свету лобира за непризнавање приштинске једнострано проглашене независности, док се кроз преговоре у Бриселу назире њено де факто признање.

Регионална сарадња, такође један од три најзначајнија приоритета владе, јесте домен у коме председник државе и његов кабинет имају превасходну улогу и воде главну реч, а МСП и њен министар стављени су на маргину, за шта је, својим понашањем, „заслужан“ и сам министар. Да ли су и евентуално још који послови из редовне надлежности МСП и амбасада истргнути, као спољни посмач тешко да бих могао знати, али се не бих превише изненадио.

Само тимски рад и усклађеност рада свих сектора амбасаде, под директним руковођењем амбасадора, уз нагласак на економску дипломатију, што у новије време треба да буде приоритет рада дипломатије, могу дати позитиван резултат. Стварањем „сурогата“ дипломатије, девалвира се рад амбасаде и наноси штета држави, а њено особље своди на „black tie, wisky and cigar“ активности, тек да нечим убије време, што државу много кошта. Оваква организација „очерупаног“ МСП и амбасада прдставља деструкцију система, што ниједна складно и рационално уређена држава неће себи дозволити.

У таквим условима, уз изборни пораз у странци за потпредседничко место, одређена

фрустрираност и „искакања“ млађаног министра спољних послова се можда може и разумети, али не и оправдати. Спољни свет, тако је било одувек, а и данас, највише пажње поклања и највећу тежину даје понашању и изјавама шефа државе, премијера и министра иностраних послова. Неке изјаве нашег министра, које су јавности добро познате, онако огољене и грубо изречене, без обзира на њихов претекст, наносе штету држави, а њему ограничавају комуникацију и делатност у веома значајним односима међудржавне сарадње. Тешко је поверовати да се ради само о неискуству, а још би мање оправдање било приписивати његовој импулсивности.

У модерно уређеним друштвима, ваљда то знају и министар и надређени, постоји инст

итут оставке и опозива. Не, то је у постоктобарској Србији нешто на што се, зарад очувања крхке власти и симболичне парламентарне већине, и не помишља. Али зато чинимо нешто треће. Шеф државе, пазите молим вас, оде у трећу земљу и извргне критици свог шефа дипломатије, и то не било када него у време када тај исти министар у СБ УН треба да заступа интересе своје земље у вези са КиМ. И ником ништа. Све по старом, а на сопствену штету и углед државе.

Источњачка мудрост каже; „О, Свевишњи, помози ми да ћутим док не будем знао шта да кажем“. Јавно изговорена реч, али и понашање и сваки гест политичара и државника изложени су похвалама или критикама јавности. Што виши ниво, позорност је већа. Мало је оних државника који могу сваки дан и о сваком питању да се јавно квалитетно изјашњавају. Није онда ништа чудно што се у вокабулару државника у односу на стране партнере поткраде и „љубљење“ или како онај на кога се односи каже „сексизам“. Гест државника говори о њему али и о његовој држави. Колико је на пример, недавно љубљење и јавно испољена срдачност шефа државе са Будимиром Лончарем, пред аудиторijумом од неколико стотина представника држава са свих континената у Дому Народне скупштине, допринело његовом угледу или му нанело штету, ако се мало боље знају нека дешавања из блиске историје. Држава постоји у континуитету, а са њом и памћење и адекватно понашање њених представника, што се у овом случају морало имати у виду.

Сурогати српске дипломатије

Пише: Радоман Јовић
уторак, 13 септембар 2011 18:24

(Аутор је амбасадор у пензији)